

Základní škola Český Krumlov, Linecká 43

Linecká 43, 381 01 Český Krumlov, tel.: 380 309 311, mobil 737 034 280

e-mail: skola@zslinicka.cz, web www.zslinicka.cz

Školní program proti šikanování

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních č.j.: MSMT-21149/2016 a Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28).

V naší škole nám záleží na tom, aby se zde děti cítily dobře, chodily do školy rády a měly se spolužáky i učiteli pěkné vztahy. Pracujeme společně na tvoření pozitivního klimatu. K budování dobrého klimatu ve škole patří také prevence rizikového chování, jejíž součástí je prevence šikany. Školní program proti šikanování je nedílnou součástí Minimálního preventivního programu školy. Kladen důraz je zejména na primární nespecifickou a specifickou prevenci, kdy vidíme smysl v budování dobrých vztahů mezi žáky, mezi žáky a učiteli a také mezi učiteli a rodiči. Jasně stanovená pravidla řešení rizikových situací a otevřená komunikace pomáhá vytvářet bezpečné prostředí v naší škole.

Charakteristika šikanování

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit.

Zahrnuje:

- fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí,
- slovní útoky v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování,
- sexuální obtěžování až zneužívání,
- kyberšikanu v podobě útoků pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky a sociální sítě, nedovoleného pořizování zvukových a obrazových materiálů.

Nebezpečí působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a často celoživotních následcích na duševním a tělesném zdraví oběti.

Projevy šikanování

Základní formy:

- verbální šikana, přímá a nepřímá – psychická šikana (součástí je i kyberšikana),
- fyzická šikana, přímá a nepřímá (patří sem i krádeže a ničení majetku oběti),
- smíšená šikana, kombinace verbální a fyzické šikany (násilné a manipulativní příkazy apod.).

Šikanování má ve svých projevech velice různou podobu.

Šikanou tedy není:

Jednorázová rvačka a incidenty mající za cíl spíše poměrování sil (tzn. všichni aktéři s tím souhlasí). Vyčlenění dítěte z kolektivu, pokud není motivováno snahou ublížit či pobavit se na jeho úkor.

Naším cílem je snažit se vytvořit prostředí omezující vznik šikany. Být ve střehu a odhalit počínající šikanu dříve, než se plně rozvine. Vhodnými prostředky zamezit jejímu dalšímu trvání. Vedeme k případům dokumentaci, spolupracujeme s rodiči a případně s dalšími odborníky a organizacemi.

Co děláme pro omezení šikany

Na škole působí výchovný poradce a metodik prevence, který je zároveň i speciálním pedagogem. Máme vytvořen školní poradenský tým, který krizové situace včas řeší. Podporujeme budování dobrých vztahů mezi dětmi v třídnických hodinách, preventivních hodinách i ve výuce. Nacvičujeme s dětmi komunikační dovednosti, děti jsou informovány o problematice šikany (co je šikana, jak se bránit, co dělat, když...). O zachycených případech se vede dokumentace. Informace o rizikovém chování se získávají prostřednictvím třídnických hodin, individuálních konzultací metodika i výchovné poradkyně a prostřednictvím schránky důvěry. Žáci jsou o problematice rizikového chování a šikanování informováni také prostřednictvím nástěnky. Pro učitele jsou průběžně organizována další vzdělávání a různé semináře. Na prevenci šikany a při řešení jednotlivých případů učitelé spolupracují podle předem dohodnutých postupů.

Prevence šikany

Základem prevence šikanování a násilí ve škole je podpora pozitivních vzájemných vztahů mezi žáky, mezi žáky a učiteli.

Je nezbytně nutné vytvářet bezpečné prostředí, a to znamená především:

- podporovat vzájemnou toleranci a solidaritu,

- podporovat vědomí sounáležitosti ve třídním kolektivu,
- posilovat a vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy,
- rozvíjet spolupráci mezi dětmi ve třídách i napříč ročníky a rozvíjet jejich vzájemný respekt a sebeúctu,
- rozvíjet a posilovat jednání žáků v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince (věková hranice trestní zodpovědnosti),
- jednat s dětmi jako s partnery, respektovat jejich práva, ale zároveň je vést k plnění povinností,
- co nejvíce omezit nudu při výuce a ve školním prostředí – šikana často vzniká jako zdroj zábavy pro agresory,
- udržovat ovzduší důvěry mezi žáky a pedagogy,
- v kritických situacích dát jasně najevo, že toto chování je špatné a nelze je tolerovat,
- nebýt lhostejný k projevům agresivity,
- informovat žáky i rodiče na koho se mohou obrátit při problémech – třídní učitel, výchovný poradce, metodik prevence, vedení školy, školní schránka důvěry, linka důvěry, neziskové organizace, PPP....,
- snažit se mít přehled o vzájemných vztazích ve třídě i mimo ni.

Všichni pedagogičtí pracovníci školy vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů založených na demokratických principech, respektují identitu a individualitu žáka. Formou vhodných aktivit rozvíjejí pozitivní mezilidské vztahy a úctu k druhému člověku, jeho životu a zdraví. Dále vnímají vztahy mezi žáky, atmosféru školy a třídních kolektivů jako nedílnou a nesmírně důležitou součást své práce. Současně jsou si vědomi, že vztahy a chování pedagogických a nepedagogických pracovníků vůči sobě a vůči žákům ovlivňují mimo jiné i chování žáků.

Krizový plán a postupy řešení šikanování

- Postup pedagogického pracovníka

Má-li podezření nebo jej informují o podezření na šikanování rodiče, zahájí okamžitě vyšetřování, spolupracuje s metodikem prevence a výchovnou poradkyní, informuje ředitelku školy. V případě prokázaných i neprokázaných (nepotvrzených) projevů šikany neprodleně informuje školní preventivní tým a ředitelku školy.

Vždy informuje rodiče o výsledcích vyšetřování, a to i v případě, že se podezření neprokáže, Navrhne pedagogické radě potrestání agresorů.

- Postup ředitelky školy

Přijme informaci o šikanování. Rozhodne, zda škola zvládne řešit šikanu vlastními silami, nebo potřebuje pomoc jiných institucí (součinnost se specializovanými institucemi a Policií ČR). V případě prokázaných projevů šikany jmenuje pracovníky, kteří se budou podílet na vyšetřování dle jejích pokynů. Zajistí informování dotčených rodičů o vyšetřování šikany, nebo je sama informuje o výsledcích vyšetřování, které řídí.

V případě negativního dopadu na oběť šikanování pomůže zákonným zástupcům zprostředkovat PPP nebo další odborníky.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování, nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, oznámí tuto skutečnost Policii ČR.

Pokud žák spáchá trestný čin, případně opakovaně páchá přestupky, zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu.

Projedná v pedagogické radě potrestání agresorů.

Postup při řešení projevů šikany (krizový plán):

Jestliže pracovníci školy mají oprávněné podezření na konkrétní výskyt šikany, co nejdříve informují třídního učitele, školního metodika prevence a vedení školy.

Metody pro vyšetřování šikany:

- zajištění ochrany oběti či obětem šikany,
- rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi,
- vyhledání vhodných a hlavně důvěryhodných svědků,
- individuální rozhovory se svědky, případně konfrontační rozhovory mezi nimi, nikoliv však konfrontace obětí a agresorů,
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.

Postup při vyšetřování pokročilé šikany s neobvyklou formou (výbuch skupinového násilí, vůči oběti, tzv. třídního lynčování):

- bezprostřední záchrana oběti/obětí,
- rychlá domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování (tyto kroky koordinuje školní metodik prevence či výchovná poradkyně),
- zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi,
- následná pomoc a podpora oběti,
- nahlášení policii (4. a 5. stádium šikany),
- vlastní vyšetřování.

Spolupráce se specializovanými institucemi a Policií ČR

V resortu školství – PPP, střediska výchovné péče, speciálně pedagogická centra.

V resortu zdravotnictví – pediatři a odborní lékaři, dětské psychologové, psychiatři a zařízení, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie.

V resortu sociální péče – oddělení péče o rodinu a děti, oddělení sociální prevence.

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování - Policie ČR, orgán sociálně právní ochrany dítěte.

Spolupráce s rodiči při podezření na šikanování

Rodiče informují o podezření na šikanování třídního učitele, případně školního metodika prevence. Při podezření na šikanování žáka je nezbytná spolupráce, jak s rodinou oběti, tak s rodinou agresora.

V případě požádání o pomoc ze strany zákonného zástupce oběti nebo agresora škola pomůže zajistit první kontakt s odborným pracovištěm.

Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Jestliže zákonní zástupci nabudou dojmu, že nebyla skutečnost bezodkladně a uspokojivě řešena, obrátí se na vedení školy.

Výchovná opatření pro potrestání agresora:

Pro potrestání agresorů lze užít následující výchovná opatření:

- napomenutí či důtka třídního učitele,
- důtka ředitele školy,
- snížená známka z chování.

Protože naše škola nemůže většinou realizovat případné převedení agresora či oběti do jiné třídy (ve většině ročníků nejsou paralelní třídy), je v případech vyžadujících toto řešení doporučeno zákonným zástupcům zvážení přestupu na jinou školu.

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- vedení školy může doporučit rodičům agresorů návštěvy ve Středisku výchovné péče Spirála v Č. Krumlově, v Pedagogicko- psychologické poradně v Č. Krumlově.
- Vedení školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte Městského úřadu v Českém Krumlově k zahájení práce s rodinou, případně podá návrh k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

- U závažnějších forem šikanování či u podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu, oznámí vedení školy tuto skutečnost Policii České republiky (Okresní ředitelství Policie v Českém Krumlově).

Práce s obětí závažné formy šikany a s třídním kolektivem

- oběti je nabídnuta psychoterapeutická péče PPP a SVP v Českém Krumlově či jiného poradenského pracoviště a odborníků v regionu,
- pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem a vypořádat se se svědomím těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina),
- v naléhavých případech umožní vedení školy zákonným zástupcům žáka ho ponechat nezbytně nutnou dobu doma.

Závěrečná ustanovení

Školní program proti šikanování se svými změnami nabývá účinnosti podpisem ředitelky školy a nahrazuje stávající Program proti šikanování ve škole z 1. září 2009.

Zaměstnanci školy s ním budou seznámeni na nejbližší provozní poradě.

Žáci školy budou informováni třídními učiteli v rámci třídnických hodin, seznámení bude zapsáno v třídních knihách.

Zákonní zástupci žáků budou informováni na třídních schůzkách v lednu 2019. Program je vyvěšen na webových stránkách školy.

Školská rada bude se změnami seznámena na svém nejbližším jednání.

Mgr. Irena Polášková
ředitelka školy

V Českém Krumlově 20. 11. 2018

Školní program proti šikanování zpracoval Mgr. Roman Kurz – školní metodik prevence.

Přílohy:

1. Seznam s kontakty na specializované instituce v regionu

Příloha č. 1

Pedagogicko psychologická poradna

Kaplická 151

381 01 ČESKÝ KRUMLOV

tel. 380 711 505

okresní metodik prevence a vedoucí poradny: Mgr. Jakub Průcha

<http://www.pppcb.cz>

Středisko výchovné péče Spirála

Špičák 114

381 01 ČESKÝ KRUMLOV

tel. 380 712 426

www.spirala-krumlov.cz

Městský úřad Český Krumlov

Odbor školství, sportu a mládeže

Kaplická 439

381 01 ČESKÝ KRUMLOV

Oddělení sociálně právní ochrany dětí

tel. 380 766 415 /417 /418 /419/426

www.mu.ckrumlov.cz

<http://obcan.ckrumlov.info/docs/cz/OSSM.xml>

Klinická psychologie

PhDr. Zdena Šírková

Špičák 114

381 01 ČESKÝ KRUMLOV

tel. 380 712 106

Policie České republiky

Obvodní oddělení Český Krumlov

Tovární 165

381 01 ČESKÝ KRUMLOV

tel. 974 232 700

vedoucí oddělení npor. Ing. Jaromír Tichý

Linka bezpečí

Pro děti, mládež a mladistvé do 26 let

tel. č. **116 111**

Portus, o. p. s.

Velké náměstí 14

381 03 PRACHATICE

Ředitel: Ing. Petr Šmíd

kyberkriminalita